

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **M.**, P.L., IČO: X., zastúpeného Advokátskou kanceláriou G., v.o.s., so sídlom V.B., IČO: X. proti žalovanému: **L.**, štátny podnik, so sídlom N.B., IČO: X. zastúpeného advokátkou JUDr. D., N.L., **o zaplatenie 1 955 587,50,- Sk s prísl., o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora** proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš z 12. mája 2008, č.k. 9Cb/157/2007-95 a Krajského súdu v Žiline zo 16. decembra 2008, č.k. 14Cob/37/2008-146, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline zo 16. decembra 2008, č.k. 14Cob/37/2008-146 a rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš z 12. mája 2008, č.k. 9Cb/157/2007-95 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súdu Liptovský Mikuláš na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Okresný súd Liptovský Mikuláš rozsudkom z 12. mája 2008, č.k. 9Cb/157/2007-95 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 1 955 587,50,- Sk s úrokom z omeškania 22,26% ročne od 8.5.2003 do zaplatenia. Vo zvyšnej časti návrh zamietol. Žalobcovi priznal náhradu trov konania vo výške 88 890,- Sk. Súd prvého stupňa citoval ust. § 261, 269, 340, 763a, 369, 502 a § 524 Obchodného zákonníka. V rozhodnutí okresný súd uviedol, že medzi účastníkmi nebolo sporné, resp. žalovaný žiadnym spôsobom nerozporoval, že záväzkový vzťah sa týka podnikateľskej činnosti.

Na preukázanie svojich tvrdení predložil žalobca súdu fotokópiu zmluvy o nájomnom pestovaní semenáčikov a sadenic lesných drevín, uzavretú medzi S., š.p. so sídlom v L.P., IČO: X., zastúpeného Ing. O. ako objednávateľom a L., s.r.o. so sídlom

v Š.D., IČO: X. ako zhotoviteľom dňa 6.5.1998. Predmetom zmluvy bolo vypestovanie semenáčikov a sadeníc lesných drevín: dub zimný 1/0, 2/0 zo semena dodaného objednávateľom pri dodržaní platných legislatívnych podmienok STN 482211 a jednorazového vysiatia semena na jar 1998, predškôlkovanie semenáčikov borovice sosny v množstve 300 000 ks na plochách lesnej škôlky T.. Koniec doby plnenia pre semenáčky 1/0 bola jar 1999 a pre semenáčky 2/0 jar 2000. Sadenice sa mali vyzdvihnúť na jar 1999 a menej odrastené sadenice na jar 2000. Účastníci zmluvy sa dohodli na cene dub 1/0 1,20,-- Sk/ks bez DPH, dub 2/0 1,80,-- Sk/ks bez DPH. Od vyššie uvedenej ceny si objednávateľ odpočíta náklady na výsev semena duba v máji 1998 v plnej výške.

Cena za škôlkovanie 300 000 ks borovice sosny bude dojednaná dodatkom k zmluve. Spôsob platenia bol v zmluve dohodnutý tak, že prvá splátka - naturálna za zapožičanie semena na výsev 1 572 kg sa oceňuje na 35 Sk/kg a druhá splátka za odobraté semenáčky a sadenice po odpočítaní nákladov objednávateľa. Zhotoviteľ sa zaviazal vypestovať semenáčky na sadenice len pre objednávateľa s tým, že ich nesmie odpredať tretej osobe a ani s nimi inak obchodovať. Objednávateľ sa zaviazal odkúpiť semenáčky a sadenice v dohodnutých cenách. Dňa 12.5.2000 bol uzavretý dodatok k zmluve o nájomnom pestovaní semenáčikov a sadeníc lesných drevín medzi objednávateľom L., š.p. so sídlom v B., v zastúpení Ing. S., riaditeľa odštepného závodu ako objednávateľov a L., s.r.o. ako zhotoviteľom. Medzi zmluvnými stranami bola dohodnutá cena výsadby schopných sadeníc vyzdvihnutých na jeseň 1999 a jar 2000 v množstve 78 000 ks, a to 2,90,-- Sk/ks, spolu 226 200,-- Sk. Od tejto ceny boli odpočítané náklady objednávateľa - cena semenáčikov 85 000,-- Sk, cena vykonaných prác škôlkovanie 36 964,-- Sk a započítaná pohľadávka objednávateľa voči zhotoviteľovi 29 436,43,-- Sk. Z vytvoreného zisku 74 000,-- Sk sa objednávateľ zaviazal vyplatiť zhotoviteľovi 37 000,-- Sk. Zvyšné borovice mali byť držané do jesene 2000 a jari 2001. Zmluvné strany sa zaviazali pre prípad vytvorenia zisku predajom sadeníc vzájomne sa vysporiadať, ako v tomto dodatku k zmluve. Žalobca predložil aj fotokópiu potvrdenia zo dňa 11.10.2006 L., š.p., odštepný závod S.L., že pestovateľský materiál bol vyzdvihnutý S. v dobe pod vedením riaditeľa Ing. B. a bol vedený v inventúrach v roku 1998 až 2002. Žalobca predložil súdu originál listiny označenej ako stanovisko k zmluve o nájomnom pestovaní zo dňa 8.1.2007, bývalého riaditeľa odštepného závodu S. Ing. S., ktorého fotokópia je v spise na č.l. 22, v ktorom potvrdil, že objednávateľ a zhotoviteľ dojednali splatnosť záväzku objednávateľa dodatočne, lebo absentovala v zmluve a dodatku k zmluve tak, že cena bude splatná na základe faktúry zhotoviteľa v lehote do 14 dní odo dňa

doručenia faktúry, ktorú vystaví najneskôr v 1. polroku 2003 a jej podkladom bude odber zmluvného plnenia za obdobie jeseň 2000 až jar 2001.

Na základe zmluvy a dodatku k zmluve dodal zhotoviteľ objednávateľovi 78 000 ks sadeníc borovice sosny na jeseň 1999 a jar 2000 za dohodnutú cenu 2,90,-- Sk/ks, po odpočítaní nákladov objednávateľa a započítaní pohľadávky bolo z vytvoreného zisku 74 000,-- Sk zhotoviteľovi vyplatených 37 000,-- Sk. Podľa dodatku k zmluve zvyšok sadeníc borovice sosny bol predržaný do jesene 2000 a jari 2001. S odkazom na inventúru k 29.10.1999 išlo o 381 375 ks sadeníc borovice sosny, odovzdaných zhotoviteľom a prebratých objednávateľom na jeseň 2000 a jar 2001 za cenu 2,90,-- Sk/ks = 1 105 987,50,-- Sk. Počet zostatku sadeníc borovice sosny je určený ako rozdiel celkového množstva 459 375 ks podľa inventúry semenáčikov a sadeníc k 29.10.1999 a odobratých 78 000 ks, t.j. 381 375 ks. Žalobca si uplatnil právo na zaplatenie ceny vystavením daňového dokladu - faktúry č. 1X./2003 zo dňa 24.3.2003 za sumu 1 105 987,50,-- Sk, splatnú do 14 dní odo dňa doručenia, ktorá bola doručená odštepnému závodu S.L. 23.4.2003.

Za odobraté sadenice duba zimného na jeseň 2000 a jar 2001 v počte 472 000 ks po 1,80,-- Sk si uplatnil zhotoviteľ právo na zaplatenie ceny 849 600,-- Sk daňovým dokladom faktúrou č. 2X./2003, splatnou do 14 dní odo dňa doručenia, ktorá bola doručená odštepnému závodu S. v L. 23.4.2003. Dňa 24.3.2003 uzavrel zhotoviteľ L., s.r.o. ako postupca so žalobcom ako postupníkom zmluvu o postúpení pohľadávky, ktorá je predmetom súdneho sporu titulom zaplatenia ceny za dodané sadenice borovice sosny 1 105 987,50,-- Sk a sadenice duba zimného za 849 600,-- Sk, spolu 1 955 587,50,-- Sk. Žalovaný žiadnym spôsobom nerozporoval tvrdenie, že žalobca (postupník) mu oznámil postúpenie pohľadávky, čo žalobca opakovane urobil písomne listom zo dňa 16.2.2007. S postúpenou pohľadávkou prechádza aj jej príslušenstvo, to znamená, úroky z omeškania.

Vzhľadom na uvedené, okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi 1 955 587,50,-- Sk titulom zaplatenia ceny za dodané sadenice duba zimného a borovice sosny spolu s úrokom z omeškania, keďže žalovaný sa dostal do omeškania dňom nasledujúcim po splatnosti istiny pohľadávky žalobcu do 14 dní odo dňa doručenia daňových dokladov - faktúr dlžníkovi (ktoré boli doručené 23.4.2003), to znamená, že pohľadávka sa stala splatnou 7.5.2003 a žalovaný bol v omeškaní so zaplatením od 8.5.2003 až do zaplatenia. Výška úroku z omeškania nebola zmluvne dojednaná, preto platí úrok z omeškania určený podľa § 369 ods. 1 v spojení s § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka v znení účinnom do 31.1.2004. Podľa oznámenia priemerných úrokových mier z úverov obchodných bánk v podnikateľskej sfére ku dňu uzavretia zmluvy, zverejnené na internete Národnou bankou

Slovenska, boli obvyklé úroky požadované za úvery 21,26% ročne, to znamená, že úrok z omeškania je vyšší o 1% = 22,26% ročne, preto súd vo zvyšnej časti návrh zamietol (vo výške rozdielu žalobcom žiadaného úroku z omeškania 24,25% ročne a súdom priznaného úroku z omeškania 22,26% ročne, t.j. 1,99 ročne zo sumy 1 955 587,50,-- Sk od 8.5.2003 až do zaplatenia).

O trovách konania rozhodol okresný súd podľa ust. § 142 ods. 3 O.s.p.

Na odvolanie žalovaného vec prejednal Krajský súd v Žiline ako odvolací súd a rozsudkom zo 16. decembra 2008, č.k. 14Cob/37/2008 potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy odvolacieho konania vo výške 1 536,48,-- eur.

Rozhodnutie odôvodnil tým, že nezistil žiaden rozpor v konaní súdu prvého stupňa, ak súd prvého stupňa pojednávanie vykonal v neprítomnosti žalovaného a jeho právnej zástupkyne. Právna zástupkyňa žalovaného bola poučená v zmysle ust. § 120 ods. 4 O.s.p. Odvolací súd dospel k záveru, že nebol preukázaný žiaden z dôvodov podľa § 205a O.s.p., na základe ktorého by súd mohol prihliadať na skutočnosti a dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa. Žalovaný sa k žalobe písomne nevyjadril a skutkové tvrdenia obsiahnuté v žalobe nespochybnil, urobil tak až v podanom odvolaní. Žalovanému ako účastníkovi konania nebola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom.

Odvolacím súdom nemohla zostať nepovšimnutá, berúc do úvahy predovšetkým charakter veci, jej zložitosť a náročnosť a tiež odvolanie žalovaného voči rozhodnutiu súdu prvého stupňa vo väzbe na žalobu a tvrdenia obsiahnuté v nej a ich výrazná rozdielnosť s obsahom žaloby (vzniknutá však až v odvolacom konaní) a prameniaca potreba odstránenia vzniknutých pochybností o skutkovom stave prejednávanej veci a právnom vyhodnotení sporných tvrdení. Avšak za stavu konštatovania zákonného poučenia podľa § 120 ods. 4 O.s.p. vo väzbe na § 205a O.s.p., pri nepreukázaní ani jedného z dôvodov tam uvedených za uplatnenia zásady neúplnej apelácie, nebol odvolaciemu súdu poskytnutý priestor na otváranie skutkového stavu a následne jeho vyhodnotenie v rámci odvolacieho konania.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 224 ods. 1 v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p..

Proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa v spojení s rozhodnutím odvolacieho súdu na podnet žalovaného podal mimoriadne dovolanie Generálny prokurátor Slovenskej republiky. Žiadal zrušiť oba rozsudky a vec vrátiť Okresnému súdu v Liptovskom Mikuláši na ďalšie konanie. Zároveň navrhol odklad vykonateľnosti mimoriadnym dovolaním napadnutých rozhodnutí. Uviedol, že uvedenými rozhodnutiami bol porušený zákon, nakoľko

postupom súdov bola žalovanému odňatá možnosť konať pred súdom (§ 243f ods. 1 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.), ak konanie je zároveň zaťažené inými vadami, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.

Generálny prokurátor má za to, že odňatie možnosti žalovaného konať pred súdom nastalo z dvoch dôvodov:

1/ k odňatiu možnosti žalovaného konať došlo v súvislosti s oznámením súdu prvého stupňa žalovanému, že považuje za potrebné žalovaného na pojednávaní vypočuť. Význam uvedenej informácie zo strany súdu adresovanej žalovanému je potrebné vyhodnotiť ústavnokonformným výkladom ustanovení Občianskeho súdneho poriadku s právom na spravodlivý proces. Na jednej strane je možnosťou (nie povinnosťou) súdu nariadiť vykonanie aj takých dôkazov, ktoré účastníci nenavrhl. Je tiež možnosťou súdu nevykonať pôvodne zamýšľaný dôkaz, nakoľko uznesením o vedení konania nie je súd viazaný. Súd teda môže nariadený procesný postup zmeniť. Uvedené diskrečné právo moci súdu však nemôže byť vykonávané takým spôsobom, aby boli na ujmu procesného práva účastníkov konania, pokiaľ sa títo účastníci konania spoliehajú na to, že súd vykoná taký procesný postup, aký im bol zo strany súdu oznámený. Je tiež potrebné mať za to, že ak listina súdu (predvolanie) obsahuje určitú informáciu, že ide o informáciu mienenú so všetkou vážnosťou a že nejde iba o nepremyslené použitie formulára predtlaču. Ak v danom prípade súd žalovanému oznámil, že ho považuje za potrebné v konaní vypočuť, mohol sa žalovaný dôvodne spoliehať na to, že ak súd pristúpi k vykonaniu dokazovania (teda ak súd nerozhodne kontumačne, čo však z predvolania na pojednávanie na 12. mája 2008 ani nevyplýva), nebude fáza ukončená bez výsluchu žalovaného, teda že v prípade neprítomnosti žalovaného súd žalovaného predvolá opätovne. Ak súd zmenil názor, t.j. ak mal po vykonaní určitých dôkazov za to, že dôkaz výsluchom žalovaného, ktorý pôvodne vyhodnotil ako potrebný pre rozhodnutie veci nie je pre rozhodnutie veci potrebný, mal o zmene procesného postupu žalovaného informovať. Ak je účastník konania informovaný zo strany súdu, že súd nariadil vykonanie určitého dôkazu, potom tento účastník môže vychádzať z toho, že dôkaz nariadený súdom sám nenavrhne vykonať iba preto, že jeho návrh by bol nadbytočný. Je preto povinnosťou súdu oznámiť účastníkovi, že súd pôvodne nariadený dôkaz nevykoná a dať mu takto možnosť, aby zvážil, či návrh na vykonanie predmetného dôkazu podá sám. Súd prvého stupňa svojim postupom ukrátil procesné právo žalovaného navrhovať dôkazy a tým mu odňal možnosť pred súdom konať. Navyše, v danom prípade z rozhodnutia súdu prvého stupňa vôbec nie je zrejmé, prečo súd dôkaz výsluchom žalovaného pôvodne hodlal vykonať a následne ho nevykoná, teda

prečo došlo k zmene pôvodne nariadeného postupu. Zostáva pritom podstatné, že ak by súd dôkaz výsluchom žalovaného vykonal, došlo by nevyhnutne k zmene skutkových hodnotení.

2/ k odňatiu možnosti žalovaného konať pred súdom by došlo v prípade, ak by sa ukázalo ako pravdivé tvrdenie, že sudkyňa súdu prvého stupňa právnu zástupkyňu žalovaného ubezpečila, že na pojednávaní dňa 12. mája 2008 nerozhodne. Právna zástupkyňa na základe tohto ubezpečenia nevykonala riadny procesný úkon (riadne písomne ospravedlnenie), ale uspokojila sa iba s neformálnym osobným ústnym ospravedlnením. Zároveň ide o tvrdený rozpor medzi obsahom úradného záznamu o tomto ospravedlnení a medzi skutočným ústnym prednesom právnej zástupkyne žalovaného, keďže táto tvrdí, že súhlasila s pojednávaním v neprítomnosti žalovaného s výhradou. Táto výhrada (že fáza dokazovania nebude ukončená) však nie je zachytená v úradnom zázname z 12. mája 2008. Ak existuje pochybnosť o tom, či ubezpečenie zo strany sudkyne bolo dané s prihliadnutím na rozpor úradných záznamov, nemala by byť uvedená pochybnosť pripočítaná na ťarchu účastníka konania.

Konanie je zároveň postihnuté inými vadami, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie veci.

Inou procesnou vadou je skutočnosť, že súd prvého stupňa vôbec nevykonal vyhodnotenie vykonaných dôkazov vo vzťahu k tvrdenému skutkovému stavu, ale prevzal žalobcom tvrdený skutkový stav spôsobom, ktorý je prípustný iba pri vydaní kontumačného rozsudku. Z postupu súdu vyplýva, že tvrdený skutkový stav žalobcu nepovažoval za nesporný, keďže nevyužil žiadnu z procesných možností vydať rozhodnutie bez vykonania dokazovania. Ak súd pristúpil k vykonávaniu dokazovania na pojednávaní 12. mája 2008, vznikla mu procesná povinnosť posúdiť skutočnosti tvrdené žalobcom vo vzťahu k výsledkom vykonaného dokazovania, zistiť rozpory medzi tvrdenými skutočnosťami a výsledkami dokazovania a tieto prípadne rozpory vysvetliť alebo odstrániť, a to aj nariadeným žalobcom nenavrhnutého dôkazu (napr. výsluchom žalovaného). Rozpornosť tvrdení žalobcu s dôkazmi, ktoré sám navrhol, je pritom zrejmé. Žalobca tvrdí, že plnenie odovzdal žalovanému v rokoch 1999 a 2000 (určitú časť v roku 2001 - sadenice borovice sosny), avšak cenu za dodanie fakturoval až v roku 2003. Takýto postup je síce možný, ale vzbudzuje pochybnosti vzhľadom na to, že fakturácia dohodnutej ceny je úkonom súčasným (alebo úzko časovo následným) po dodaní plnenia. Žalobca tvrdí, že žalovanému dodal 381 375 ks sadeníc borovice sosny, avšak zo zmluvy medzi stranami vyplýva, že sa dohodli iba na dodaní 300 000 ks týchto sadeníc (pričom z toho 78 000 ks bolo dodaných a zaplatených a nie je predmetom sporu). Žalobca tvrdí, že cena za 1 ks sadenice

borovice sosny bola dohodnutá na sumu 2,90,-- Sk, avšak z dodatku k zmluve uzavretej medzi stranami nevyplýva, že toto je dohodnutá cena, ale že ide o sumu, od ktorej sa majú následne odpočítať iné cenové komponenty, pričom k určitej dohode o ich výške medzi stranami nedošlo. Žalobca tvrdí, že žalovaný prevzal plnenie, avšak prevzatie plnenia nepreukazuje dodacím listom, ale dokladmi, ktoré nemajú vypovedaciu schopnosť a sú zreteľným spôsobom pochybné (nikým nepodpísaná a neprehľadná inventúra u žalovaného vykonaná časovo skôr, ako malo k plneniu dôjsť a potvrdenie vystavené bližšie nešpecifikovanou osobou s odstupom niekoľkých rokov po tom, čo malo plnenie nastať). Žalobca v žalobe tvrdí, že sadenice duba zimného dodal v roku 1999, pričom ale vo faktúre uvádza, že dodanie nastalo v rokoch 2000 a 2001. Súd prvého stupňa bol povinný rozpor medzi tvrdeným skutkovým stavom v žalobe a medzi výsledkami dokazovania vyhodnotiť a odstrániť ich napr. nariadením vykonania takého dôkazu, ktorý strany nenavrhl (§ 120 ods. 1 O.s.p.). Z uvedeného dôvodu súd prvého stupňa zaťažil konanie inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Odvolací súd neodstránil vady konania, ktoré vznikli pred súdom prvého stupňa.

Okrem toho odvolací súd sám zaťažil konanie inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci tým, že nevenoval žiadnu pozornosť tvrdeniu žalovaného v odvolaní, že nárok z faktúry č. 2X./2003, ak by existoval, bol by premlčaný. Účastník teda uplatnil námietku premlčania. Je pritom zrejmé, že ak žalobca dodal sadenice duba zimného v roku 1999 (vychádzajúc zo žaloby), prípadne v rokoch 2000 až 2001 (vychádzajúc z faktúry), potom je žaloba doručená súdu 23. apríla 2007 podaná po uplynutí premlčacej lehoty. Nič na tom nemení skutočnosť, že žalobca vystavil faktúru až v roku 2003. Vystavenie faktúry v danom prípade nebolo podmienkou začatia plynutia premlčacej lehoty, t.j. nebolo podmienkou vzniku možnosti uplatniť právo na zaplatenie ceny za dodanie sadeníc na súde.

Na základe zistených skutočností generálny prokurátor má za to, že sú splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. a/ a b/ O.s.p., pričom podanie mimoriadneho dovolania zo strany generálneho prokurátora si vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania, ktorú nemožno dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Podaním zo dňa 26.3.2009 generálny prokurátor doplnil mimoriadne dovolanie a zaslal podanie právnej zástupkyne podávateľa podnetu JUDr. D., ktorým bližšie objasňuje skutočnosť, ako bola konajúcou sudkyňou ubezpečená, že vzhľadom na náročnosť veci na pojednávaní dňa 12. mája 2008 nebude rozhodnuté. Zároveň k podaniu

prikladá čestné vyhlásenie Ing. J., ktorý bol svedkom rozhovoru medzi konajúcou sudkyňou a právnou zástupkyňou žalovaného.

Žalobca v písomnom vyjadrení navrhol mimoriadne dovolanie zamietnuť a priznať žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania vo výške 665,97,-- eur.

Žalovaný navrhol, aby dovolací súd mimoriadnemu dovolaniu vyhovel.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že boli splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e O.s.p., vec preskúmal v napadnutom rozsahu podľa § 243i ods.2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

Predmetné mimoriadne dovolanie ako dovolací dôvod uvádza, že postupom súdov bola žalovanému odňatá možnosť konať pred súdom (§ 243f ods. 1 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.) a konanie je zároveň zaťažené inými vadami, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej (§ 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa nestotožnil s názorom generálneho prokurátora, že v konaní súdov došlo k procesnej vade, spočívajúcej v odňatí možnosti žalovaného konať pred súdom.

Podľa § 114 ods. 1 O.s.p., ak súd neodmietol návrh z procesných dôvodov, alebo nerozhodol o zastavení konania podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu, pojednávanie pripraví tak, aby bolo možné rozhodnúť o veci spravidla na jedinom pojednávaní. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, v rámci prípravy pojednávania súd doručí návrh na začatie konania (žalobu) odporcovi (žalovanému) spolu s rovnopisom a prílohami návrhu do vlastných rúk a poučí účastníkov podľa § 120 ods. 4. Vyjadrenie žalovaného súd bezodkladne odošle navrhovateľovi.

Podľa § 119 ods. 1 O.s.p. pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Podľa § 120 ods. 1 O.s.p. účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Podľa § 120 ods. 4 O.s.p. súd je povinný okrem veci podľa ods. 2 poučiť účastníkov, že všetky dôkazy a skutočnosti musia predložiť alebo označiť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie a vo veciach, v ktorých sa nenariaďuje pojednávanie (§ 115a) najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, pretože na dôkazy a skutočnosti

predložené a označené neskôr súd neprihliada. Skutočnosti a dôkazy uplatnené neskôr sú odvolacím dôvodom len za podmienok uvedených v § 205a.

Podľa § 131 ods. 1 O.s.p. ak súd nariadi ako dôkaz výsluch účastníkov, účastníci sú povinní ustanoviť sa na výsluch; majú vypovedať pravdu a nič nezamlčovať, o tom musia byť poučení.

Podľa § 101 ods. 1 O.s.p. účastníci sú povinní prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíšu všetky potrebné skutočnosti, označia dôkazné prostriedky a že dbajú na pokyny súdu.

Podľa 101 ods. 2 O.s.p. súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie, ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Účastníkovi nebola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom, ak účastník nepožiadal o odročenie pojednávania. Žalovaný bol na pojednávanie konané dňa 12. mája 2008 riadne a včas predvolaný, zástupkyňa žalovaného ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní v tento deň z vážnych rodinných dôvodov a súhlasila, aby súd v jej neprítomnosti pojednával a rozhodol v neprítomnosti žalovaného. Zástupkyňa žalovaného nežiadala o odročenie pojednávania. Žalovaný sa procesným úkonom - súhlasom s prejednaním veci v jeho neprítomnosti vzdal svojho práva na prejednanie veci v jeho prítomnosti. Prítomnosť na verejnom prejednaní veci, právo vyjadrovať sa na pojednávaní k dôkazom a robiť procesné úkony je právom účastníka konania a nie jeho povinnosťou. Výsluch účastníka konania je iba jedným z dôkazných prostriedkov. Nevykonanie dôkazu výsluchom účastníka konania v situácii, keď sa účastník napriek výzve súdu nevyjadril k žalobnému návrhu a vzdal sa práva na prejednanie veci v jeho prítomnosti, nie je postupom, ktorým by súd účastníkovi odňal možnosť konať pred súdom. Neformálne ubezpečenie sudkyne mimo pojednávania a mimo vykonávania písomných úkonov v občianskom súdnom konaní nie je možné považovať za postup súdu. Neformálne oznámenie sudkyne právnej zástupkyne žalovaného o tom, že na pojednávaní vzhľadom na zložitosť veci nerozhodne v spojení s ospravedlnením zástupkyne žalovaného z pojednávania a úradným záznamom zo dňa 12.5.2008 vyhotoveným vyšším súdnym úradníkom nie je možné uzavrieť, že účastníkovi - žalovanému bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom.

Odvolací súd je však toho názoru, že konanie je postihnuté inými vadami, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Ak je rozhodnutie súdu prvého stupňa nepreskúmateľné, pretože tento súd nerešpektoval zásady uvedené v ust. § 157 a 132 O.s.p., musí odvolací súd také rozhodnutie zrušiť (§ 221 ods. 1 písm. h/ O.s.p.); ak tak neurobí a prijme rozhodnutie vo veci samej, potom zaťažil konanie vadou, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Z obsahu spisu je zrejmé, že súd prvého stupňa na pojednávaní dňa 12.mája 2008 vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi a výsluchom žalobcu, v písomnom vyhotovení rozsudku však nepostupoval v zhode s ust. § 157 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého v odôvodnení rozsudku uvedie súd, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril žalovaný, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, tiež prečo nevykonal i ďalšie dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá tiež na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Rozsudok, ktorého skutkové a právne závery vychádzajú zo súhrnného zistenia, ktorým sa zisťuje rozhodný skutkový stav súčasne na základe všetkých vykonaných dôkazov, pričom nie je uvedené, na základe ktorých konkrétnych dôkazov sa to ktoré zistenie a z akých dôvodov robí, ako i bez vysvetlenia prípadných rozporov medzi nimi, je nepreskúmateľný. Za rozpor s princípmi riadneho a spravodlivého procesu je nutné považovať situáciu, ak v súdnom rozhodnutí sú skutkové zistenia v nesúlade s vykonanými dôkazmi.

Súd prvého stupňa vôbec nevykonal vyhodnotenie vykonaných dôkazov vo vzťahu k tvrdenému skutkovému stavu. Súd mal povinnosť posúdiť skutočnosti tvrdené žalobcom vo vzťahu k výsledkom vykonaného dokazovania, zistiť prípadné rozpory medzi tvrdenými skutočnosťami a výsledkami dokazovania a tieto rozpory vysvetliť alebo odstrániť, a to aj nariadením žalobcom nenavrhnutého dôkazu. Rozpornosť tvrdení žalobcu s dôkazmi, ktoré sám navrhol, je pritom zrejmalá. Žalobca tvrdí, že plnenie odovzdal žalovanému v rokoch 1999 a 2000, určitú časť v roku 2001 - sadenice borovice sosny, avšak cenu za dodanie fakturoval až v roku 2003. Žalobca tvrdí, že žalovanému dodal 381 375 ks sadeníc borovice sosny, avšak zo zmluvy medzi stranami vyplýva, že sa dohodli iba na dodaní 300 000 ks týchto sadeníc, pričom 78 000 ks bolo dodaných a zaplatených a nie je predmetom sporu. Žalobca tvrdil, že cena za 1 ks sadenice borovice sosny bola dohodnutá na sumu 2,90,-- Sk. Avšak z dodatku k zmluve uzavretej medzi stranami nevyplýva, že toto je dohodnutá cena, ale že ide o sumu, od ktorej sa majú následne odpočítať iné cenové komponenty, pričom k určitej dohode o ich výške medzi stranami nedošlo. Žalobca tvrdí, že žalovaný prevzal plnenie v rozsahu ako bolo fakturované. Súd v odôvodnení rozhodnutia uvádza, že odkazuje na inventúru k 29.10.1999. V odôvodnení rozhodnutia však neuvádza, či tento dôkaz

považuje za relevantný dôkaz o prijatí plnenia zo strany žalovaného v rozsahu tak, ako bolo fakturované faktúrou č. 1X./2003 a faktúrou č. 2X./2003. Žalobca v žalobe tvrdí, že sadenice duba zimného dodal v roku 1999, pričom ale vo faktúre uvádza, že dodanie nastalo v rokoch 2000 a 2001. Súd taktiež uviedol, že v zmluve neboli dohodnuté úroky z omeškania, preto platí úrok z omeškania určený podľa § 369 ods. 1 v spojení s § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka. Vo faktúrach vystavených žalobcom žalobca uvádza, že v prípade nedodržania termínu splatnosti bude účtovať penále 0,05% za každý deň omeškania. Tento rozpor nebol odstránený ani výpoveďou žalobcu na pojednávaní dňa 12.5.2008. Súd prvého stupňa bol povinný rozpory medzi tvrdeným skutkovým stavom v žalobe a medzi výsledkami dokazovania vyhodnotiť, odstrániť ich, napr. nariadením vykonania takého dôkazu, ktoré strany nenavrhlí (§ 120 ods. 1 O.s.p.). Z uvedeného dôvodu súd prvého stupňa zaťažil konanie inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Najvyšší súd sa stotožnil tiež so záverom generálneho prokurátora, že odvolací súd neodstránil vady konania, ktoré vznikli pred súdom prvého stupňa. Jeho rozhodnutie je nepreskúmateľné.

Odvolací súd môže doplniť dokazovanie aj vykonaním ďalších dôkazov, ktoré nenavrhlí účastníci konania za podmienok uvedených v § 120 ods. 1 v 3. vete, alebo pri zisťovaní väd konania podľa § 212 ods. 3. Žalovaný v odvolaní adresovanom Krajskému súdu v Žiline vychádzal z nesúlady skutkového stavu, ku ktorému dospel okresný súd a ním vykonaného dokazovania. Žalovaný nenavrhol pred Krajským súdom v Žiline vykonať žiaden dôkaz oproti dôkazom skúmaným na súde prvého stupňa. Žalovaný konštatoval logickú rozpornosť s priznaným plnením a skutkovými zisteniami. Krajskému súdu v Žiline vznikla povinnosť odstrániť existujúce rozpory s poukazom na ust. § 212 ods. 3, 213 ods. 3 a ods. 5 O.s.p. V rozhodnutí odvolacieho súdu sa konštatuje len, že s poukazom na ust. § 120 ods. 4 O.s.p. vo väzbe na § 205a O.s.p. nebol odvolaciemu súdu poskytnutý priestor na otváranie skutkového stavu a následne jeho vyhodnotenie v rámci odvolacieho konania. Z odôvodnenia rozsudku nie je zrejmé, prečo považoval odvolanie žalovaného za nedôvodné. Či sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, či súd prvého stupňa vec správne právne posúdil, či použil správne ustanovenia právneho predpisu, či s prihliadnutím na ust. § 120 ods. 4 a dôkazy označené, predložené účastníkmi konania a vykonané počas konania boli dostatočné na zistenie skutkového stavu a či boli podkladom pre rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktorý žalobe vyhovel. Odvolací súd sa vôbec nevysporiadal s uplatnenou námietkou premlčania zo strany žalovaného v odvolacom konaní.

Dovolací súd preto podľa ust. § 243i ods. 2 v spojení s § 243b ods. 2 O.s.p. napadnuté rozhodnutia súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Právny názor dovolacieho súdu vyslovený v tomto rozsudku je pre súdy nižšieho stupňa záväzný (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243d ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu aj o trovách pôvodného, ako aj dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u ě n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 23. júna 2009

JUDr. Anna Marková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: M.